

Kartläggning av hållbarhetsarbetet i Vimmerby kommun

Vimmerby
kommun

Sammanfattning

I september 2015 antog FN:s generalförsamling resolutionen Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling. Den består av 17 mål som ska uppnås till år 2030 och ersätter de åtta millenniemål som löpte ut år 2015. Där fokus för millenniemålen var fattigdomsbekämpning och utvecklingsländernas utmaningar har Agenda 2030 en betydligt bredare ansats – att uppnå långsiktigt hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling. Den berör också på ett helt annat sätt alla länder och inte bara utvecklingsländerna. Målen är därtill integrerade och odelbara, de hänger ihop och inget mål är viktigare än något annat för att uppnå hållbarhet.

Ambitionen med den här kartläggningen är att, för respektive mål, översiktligt beskriva situationen i Vimmerby kommun och vilken rådighet som organisationen har, klargöra vilka av de underliggande delmålen som är mest relevanta för kommunens verksamheter, kartlägga eventuellt goda exempel, identifiera de största utmaningarna samt prioritera åtgärder för fortsatt utveckling inom målområdet.

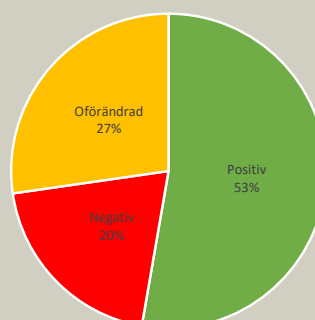
Resultat från kartläggningen

Ur ett globalt perspektiv ligger Sverige och Vimmerby bra till i de flesta av målen. Dock står kommunen, trots det goda utgångsläget, inför ett antal utmaningar. Av de 169 delmålen bedöms 60 vara av störst relevans för Vimmerby kommun. Det finns relevanta delmål inom samtliga sjutton globala mål.

Utifrån de indikatorer som finns för att mäta kommuners arbete med Agenda 2030 visar analysen att Vimmerby kommun har ungefär lika många nyckeltal (10) där man ligger som bäst i landet som antal nyckeltal där man ligger som sämst (9). För majoriteten av nyckeltalen (36) ligger kommunen i mellanskiktet i landet. För nyckeltalen där kommunen ligger sämst i den nationella jämförelsen kan nämnas andel skyddad natur, genomsnittlig körsträcka med personbil, andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter, den totala slutanvändningen av energi i det geografiska området, föräldrapenning som tas ut av män, elever i åk 9 som känner sig trygga i skolan samt invånare med gott psykiskt välbefinnande och bra självskattat hälsotillstånd.

För nyckeltalen där kommunen ligger bland de bästa i landet kan nämnas andel invånare med fetma, medellivslängden för kvinnor, fallskador bland äldre, VAB-dagar som tas ut av män, förvärvsarbete invånare samt antal anmälda våldsbrott.

Majoriteten av nyckeltalen visar på en positiv trendriktning (se cirkeldiagrammet). På några områden står utvecklingen dock still, eller uppvisar till och med en negativ utveckling.

Globala målen och Agenda 2030

Globala målen och Agenda 2030 är den mest ambitiösa överenskommelsen för hållbar utveckling som världens ledare någonsin har antagit. I begreppet hållbar utveckling integreras de tre dimensionerna av hållbarhet: social, ekonomisk och miljömässig.

Den 25 september 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030, en universell agenda för hållbar utveckling som innehåller sjutton globala mål som ska uppnås till år 2030. Globala målen har i sin tur 169 delmål och drygt 230 globala indikatorer för hur arbetet ska genomföras och följas upp.

Globala målen ingår i en bredare agenda för hållbar utveckling som kallas Agenda 2030. Agenda 2030 antogs av FN:s medlemsländer i september 2015 och även då formulerades de 17 Globala målen och 169 delmålen.

Agenda 2030 formulerar den övergripande visionen för hur världen ska se ut år 2030 och Globala målen utgör en mer detaljerad plan för vad världens länder måste åstadkomma för att uppnå social, ekonomisk och miljömässig hållbar utveckling.

Fyra saker att uppnå till år 2030

- >> Avskaffa extrem fattigdom
- >> Minska ojämlikheter och orättvisor i världen
- >> Främja fred och rättvisa
- >> Lösa klimatkrisen

Introduktion till kartläggningen

Inledning

2015 antog FN:s generalförsamling Agenda 2030 för hållbar utveckling. Den består av 17 globala mål och 169 tillhörande delmål som syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

Agenda 2030 har en bred ansats, att uppnå långsiktigt hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling. Alla 17 målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Kommunerna har en central roll i genomförandet av Agenda 2030. Vimmerby kommun tar stöd i Agenda 2030 och de 17 globala hållbarhetsmålen i hållbarhetsarbetet. Kommunen har genom denna kartläggning klargjort hur kommunens verksamheter bidrar till att uppfylla Agenda 2030 och de 17 hållbarhetsmålen.

Syfte

Syftet med kartläggningen är att ta fram en nulägesanalys över var Vimmerby kommun befinner sig i förhållande till målen i Agenda 2030 och vad de olika verksamheterna redan gör som bidrar till att uppfylla målen. Kartläggning kan därefter ligga till grund för fortsatt arbete med Agenda 2030 och prioritera samt konkretisera vägen framåt för organisationen.

Metod och underlag

För att genomföra kartläggningen har tre olika metoder använts; dels en nationell jämförelse av nyckeltal via det öppna verktyget Kolada, dels insamling av svar från verksamheterna via enkätformulär, dels en fokusering av respektive mål genom att välja ut de mest relevanta delmålen för kommunen. Läs mer om de tre metoderna nedan.

Nationell kartläggning (Kolada)

RKA (Rådet för främjandet av kommunala analyser) har tagit fram ett antal nyckeltal som kan vara till stöd för kommuners genomförande av agendan. Dessa nyckeltal kan ge en första indikation på läget i kommunen. Analysen ska ge information kring vilka mål kommunen bör fokusera på och vilka effekter man behöver uppnå både i ett kortare och ett längre perspektiv. I detta sammanhang är det viktigt att fundera över vilken rådighet man har, det vill säga i hur stor utsträckning den egna organisationen kan påverka en förflyttning/förändring. I flera fall kommer samverkan med andra att krävas för att få till stånd en förflyttning i hela lokalsamhället.

Kommunens nyckeltal redovisas i bilaga 1.

Enkätundersökning till verksamheterna

Enkäten har besvarats av respektive förvaltningsledningsgrupp eller motsvarande. Att välja de frågor som ingått i enkäten har diskuterats i arbetsgruppen för Agenda 2030, i ett led att få med både nuläget som möjlig syn på aktuella arbeten framåt och om särskilda utmaningar under respektive mål. Frågorna som ställts är följande:

1. Hur jobbar vi i dag?
2. Vilka är våra största brister/utmaningar?
3. Hur planerar vi att arbeta på längre sikt?

Svar har kommit in från Socialförvaltningen (SOC), Barn- och utbildningsförvaltningen (BUF), Kommunstyrelseförvaltningens stab (KSF), Samhällsbyggnadsavdelningen, Utvecklingsavdelningen, Miljö- och byggnadsförvaltningen (MOB), Vimmerby Energi & Miljö (VEMAB) och Vimarhem. Mellan 4–9 svar har kommit in per fråga och samlats i ett underlag bifogat i sin helhet under avsnittet bilagor.

Urval av relevanta delmål

Efter en genomlysning av alla de globala målens delmål har ett urval av de mest relevanta delmålen för kommunen valts ut i syfte att fokusera och konkretisera både kartläggningen som fortsatt arbete. Urvalet har även jämförts med hur andra kommuner resonerat i sina kartläggningar.

En notering till urvalet av relevanta delmål under respektive globalt mål är att de som valts ut är av extra relevans för kommunen att fokusera sitt arbete på och det som kommunen främst har rådighet över. Detta innebär inte att resterande delmål saknar relevans eller att kommunen inte kan bidra till dess måluppfyllelse genom det arbete som kommunen genomför/kan genomföra inom ramen för respektive mål.

Kommunala styrdokument

En översyn av befintliga, relevanta styrdokument i den kommunala organisationen och deras koppling till respektive hållbarhetsmål återges i bilaga 2.

Vision för Vimmerby kommun

Vimmerby kommuns vision (2022) utgår från de tre aspekterna tillit, hållbarhet och utveckling samt sex olika målområden. Visionen ska användas i den dagliga verksamheten och utgöra ett rättesnöre för de styrande dokument som upprättas framöver.

Policy för hållbar utveckling

Policy för hållbarhet ger en samlad bild över kommunens inriktningar för ett hållbart samhälle. Policyn ska vägleda till klimatneutralitet och minimera vårt gemensamma avtryck på vår jord genom fossilbränslefria och energisnåla förhållningssätt.

Mål 1 – Ingen fattigdom

1 INGEN FATTIGDOM

Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt.

Relevanta delmål

1.2 Till 2030 minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.

1.5 Till 2030 bygga upp motståndskraften hos de fattiga och människor i utsatta situationer och minska deras utsatthet och sårbarhet för extrema klimatrelaterade händelser och andra ekonomiska, sociala och miljömässiga chocker och katastrofer.

Vilken rådighet har kommunen?

Sverige har ett väl utbyggt välfärdssystem och hög levnadsstandard. Fattigdom i absolut mening är ingen stor fråga - i svensk kontext är utmaningen att skillnaderna mellan olika grupper ökar och därmed den relativa fattigdomen. Inkomstskillnaderna är globalt sett små, men har ökat stadigt sedan 1990-talet.

Kommunen har goda möjligheter att bidra till målluppfyllelse på lokal nivå. Kommunens tydligaste ansvarsområde inom detta mål är det ekonomiska bistånd som administreras av socialförvaltningen, där arbetet direkt påverkar privatpersoners ekonomi. Vidare kan kommunen på många sätt påverka genom att arbeta för att alla får samma möjligheter i samhället, oavsett om det är skola, arbete, boende, omsorg eller vilka fritidsintressen man vill utöva.

En rådighet kommunen har för att minska fattigdom är att samhällsplanera på ett sätt så att ekonomiskt svagare grupper kan nyttja samhällsservice och bo och verka i kommunen på samma villkor som ekonomiskt starkare grupper, exempelvis genom att öka möjligheter att förflytta sig inom kommunen utan att äga bil samt att planera för olika upplåtelseformer vid bostadsbyggnation. Via Vimarhem kan kommunen även se till att erbjuda boenden i olika prisklasser och förvalta bostäder som passar alla.

Via ett nära samarbete mellan näringslivet och kommunens utbildningsverksamhet kan kommunen öka möjligheterna för invånare att komma ut i arbete efter färdig utbildning.

Kravställning i samband med upphandling bidrar också till viss rådighet på området. Avseende fattigdom kan man genom upphandling exempelvis arbeta för att fairtradecertifiera någon eller flera av kommunens serveringar. Kravställning vid upphandling kan ha en positiv påverkan både på en global och lokal nivå.

Identifierade utmaningar

Samhället står inför en osäker framtid med inflation och ökade priser. Grupper med svagare socioekonomisk bakgrund har högre risk att hamna i fattigdom till följd av samhällsutvecklingen. Detta kommer i vissa avseende kräva tydliga prioriteringar och konkreta insatser i den kommunala organisationen.

Jämförelse av nyckeltal

Positiva trender för samtliga nyckeltal i kommunen, men det faktiska resultatet för andel invånare i utsatta hushåll samt andel invånare med låg inkomst hamnar, i jämförelse med andra kommuner, i mitten. För att förbättra resultaten kan kommunen arbeta med olika insatser riktade mot unga för att minska den ekonomiska utsattheten samt invånare med låg inkomst.

Vad kan Vimmerby utveckla?

> Ta fram en plan för hur budget- och konsumentrådgivningen i kommunen kan utvecklas, som ett sätt att minska de ekonomiska skillnaderna i samhället och stötta de ekonomiskt utsatta i kommunen.

> Att kontinuerligt se över resursfördelningen enligt SALSA är ett viktigt verktyg för att minska de socioekonomiska skillnaderna.

> Ta fram riktlinjer för hur kommunen via upphandling kan kravställa mer hållbara produkter och tjänster, exempelvis fairtrademärkta produkter.

> Sätta in ytterligare resurser för det förebyggande arbetet, arbeta för att nå ut till de resurssvaga i samhället.

> Planera samhället för ett minskat bilberoende.

Mål 2 – Ingen hunger

2 INGEN HUNGER

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.

Relevanta delmål

2.1 Senast 2030 avskaffa hunger och garantera alla människor, i

synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om.

2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.

Vilken rådighet har kommunen?

Hunger och undernäring är ingen stor utmaning för Sverige och Vimmerby kommun. Det är snarare vad vi äter som är problemet. Den svenska livsmedelskonsumtionen är både hälso- och miljömässigt ohållbar med hög köttkonsumtion och stort matsvinn. Självförsörjningsgrad av livsmedel och ohälsosamma matvanor kopplat till ökad övervikt och fetma är också en problematik.

Kommunen har en hög livsmedelsproduktion, både avseende primär produktion och större företag inom livsmedelsförädling. Via samhällsplaneringen har kommunen möjlighet att säkerställa fortsatta förutsättningar för både hållbar livsmedelsproduktion och förädling.

Kommunen har en direkt påverkan genom att säkerställa att näringsriktig mat av god kvalitet erbjuds inom skola och äldreomsorg. Exempelvis kan kommunen via upphandling bidra till att styra efterfrågan på exempelvis ekologiska livsmedel.

Mål 2 har en stark koppling till mål 12 – Hållbar konsumtion och produktion, med anknytning till matsvinsfrågor och hållbart jordbruk.

Identifierade utmaningar

Det finns en risk för ökade produktionskostnader inom jordbruket till följd av inflation och omvärldsläget, vilket får effekter för de livsmedelsproducenter som finns i kommunen. Detta kan i sin tur påverka den lokala självförsörjningsgraden.

Ökade produktionskostnader leder till ökade livsmedelspriser, vilket medför en oro för kommunens

berörda verksamheter men även invånare. Det finns risk att kommunen tvingas inhandla livsmedel av sämre kvalitet, vilket kan minska variationen och näringsintaget.

Jämförelse av nyckeltal

Ett grönt resultat för antal invånare med fetma i kommunen tyder på att det finns en relativt låg andel som lider av detta i jämförelse med andra kommuner. Dock är trenden i kommunen (samt riket) negativ och andelen har ökat sedan mitten av 2000-talet. Här behöver kommunen arbeta med att vända trenden, som bara under de senaste åren ökat från låga 12 procent till 17–18 procent.

När det kommer till ekologiskt odlad åkermark ligger kommunens resultat i mitten i jämförelse med andra kommuner. Här är dock trenden positiv, vilket innebär att andelen ekologiskt odlad åkermark som andel av total areal åkermark har ökat, både i kommunen och landet.

Vad kan Vimmerby utveckla?

> Säkerställa långsiktigt hållbart jordbruk i den överiktliga planeringen genom att bland annat minimera exploatering av produktiv jordbruksmark.

> Ta fram riktlinjer för hur kommunen via upphandling kan kravställa mer hållbara produkter och tjänster, exempelvis närproducerade och ekologiska produkter.

> Stötta och uppmuntra småskaligt odlande, exempelvis via odlingslotter eller innovativa stadsodlingslösningar.

> Arbeta för att minska stillasittandet, bland annat genom att möjliggöra ytor för fysisk aktivitet samt planera för och skapa ett samhälle med attraktiva gröonstråk och ortsmiljöer som uppmuntrar till aktiva transporter (exempelvis gång och cykel).

Mål 3 – God hälsa och välbefinnande

3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Relevanta delmål

3.4 Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdo-

mar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

3.5 Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

3.6 Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i trafikolyckor i världen.

Vilken rådighet har kommunen?

Ur ett globalt perspektiv är hälsan i Sverige generellt sett god. Medellivslängden är hög och de flesta människor skattar sin egen hälsa som god. Det finns dock betydande skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället.

De kommunala kärnverksamheterna (utbildning, vård och omsorg) har stor direkt påverkan på detta mål. Skolorna arbetar exempelvis genom att elever får undervisning i flera ämnen kring hälsofrågor utifrån ämnenas kursplaner samt elevhälsan som jobbar förebyggande för att främja fysisk och psykisk hälsa. Vård och omsorg bedriver exempelvis arbete mot våld i nära relationer samt träffpunkter och anhörigstöd i situationer där individer behöver det. Kommunen har även tillsyn inom miljö, hälsa- och livsmedelssäkerhet, samt arbetar strategiskt med folkhälsa.

Goda exempel i Vimmerby

Installation har skett av luftrenare på flera av kommunens förskolor, vilket har lett till minskad spridning av sjukdomar kopplad till virus och bakterier. Målet med satsningen är att minska sjukfrånvaron hos personalen.

Nyligen har kommunen antagit en lek- och badplatsstrategi, där ambitionen är att göra lek- och badplatserna tillgängliga och trygga för alla invånare.

Polismyndigheten Region Syd genomför tillsammans med kommunerna varje år en enkätundersökning för att undersöka den upplevda tryggheten. I den senaste mätningen blev resultatet det bästa någonsin, där kommunen får positivt resultat inom samtliga mätområden. Som exempel uppger kommunens invånare att de är alltmer trygga ensamma ute sen kväll, att de är mindre oroliga för inbrott i sin bostad och man uppger även minskade problem med bilar som kör för fort och annan busåkning.

Identifierade utmaningar

Tre utmaningar lyfts fram på nationell nivå: psykisk hälsa i alla åldrar (exempelvis ensamhet), livsstilsbetingade riskfaktorer (matvanor, stillasittande, rökning och alkohol) samt hälsoproblem kopplade till tätortsmiljön som buller och luftföroreningar. För Vimmerby är främst de två första utmaningarna aktuella, medan hälsoproblem kopplade till buller och luftföroreningar är något som kommunen har mest rådighet över. Vimmerby har generellt god luftkvalitet.

Den psykiska ohälsan ökar i alla åldrar men särskilt tydligt bland unga och äldre åldersgrupper. Detta är en nationell utmaning men som tydligt märks av i kommunen då relevanta nyckeltal visar på en negativ trend. Psykisk ohälsa påverkar alla aspekter av en persons liv vilket medför utmaningar inom andra områden som exempelvis en ökad frånvaro från skola eller arbete. Det finns tydliga kopplingar mellan psykisk ohälsa och fysisk inaktivitet.

Jämförelse av nyckeltal

Nyckeltalen i kommunen för det globala målet visar både på positiva som negativa värden. Resultaten för medellivslängden för kvinnor samt fallskador bland äldre är bättre än i jämförelse med andra kommuner, och trenderna för dessa är positiva, det vill säga att medellivslängden för kvinnor ökar samt att antalet fallskador bland äldre minskar.

När det kommer till andelen invånare med bra självskattat hälsotillstånd samt invånare med gott psykiskt välbefinnande är resultaten i kommunen sämre än i jämförelse med andra kommuner. Trenderna för dessa nyckeltal är dessutom negativa, vilket tyder på att insatser inom områdena krävs.

Vad kan Vimmerby utveckla?

> Fler och förbättrade gång- och cykelvägar för ökad trafiksäkerhet och färre olyckor.

> Utveckling av parker och grönområden som inbjuder till aktivitet, rörelse och utevistelse. I samband med utvecklingen lägga särskilt stort fokus på sociala ekosystemtjänster för ökat välbefinnande.

> Identifiera offentliga miljöer där öppen droghandel och användning sker. Utifrån kartläggningen genomföra åtgärder i den fysiska miljön för att stävja den typen av aktiviteter.

> Riktade insatser mot psykisk ohälsa inom skola och äldreomsorg.

Mål 4 – God utbildning för alla

4 GOD UTBILDNING
FÖR ALLA

Säkerställa inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Relevanta delmål

4.1 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole-

och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.

4.4 Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.

4.5 Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.

4.7 Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.

4.A Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla.

Vilken rådighet har kommunen?

Sverige har ett väl utbyggt utbildningssystem med avgiftsfri utbildning, en hög utbildningsnivå och en stark folkbildning och tradition av vad som brukar kallas livslångt lärande. Kommunen har stor rådighet över målet som ansvarig för utbildning. Det finns därför stor möjlighet att ständigt arbeta för högre kvalitet i undervisningen, ökad likvärdighet mellan skolor samt tydligare ansvar, styrning och ledning.

Goda exempel i Vimmerby

Sedan 2018 har Vimmerby gymnasium uppmärksammat Agenda 2030 genom att genomföra en årlig hållbarhetsdag, som en schemabrytande aktivitetsdag som innefattar alla elever och pedagoger. Alla program på skolan jobbar fram material utifrån ämnesmålen och lyfter hållbar utveckling i alla kurser.

Identifierade utmaningar

Att kommunen har flera skolor både i centralorten och i kransorterna medför goda förutsättningar för nära utbildning för kommunens barn och unga. Det medför dock också svårigheter när det gäller rekrytering, storlek på barngrupper och likvärdighet mellan skolorna. Det finns en utmaning i att öka likvärdigheten och kvaliteten i utbildningen oavsett vilken skola det gäller. Det finns en osäkerhet framåt kring hur de ekonomiska förutsättningarna ser ut för möjligheten att bibehålla den struktur som finns idag och samtidigt erbjuda god kvalitet på undervisningen.

Den svenska skolan lider generellt också av brist på lärare, förskollärare och barnskötare, en brist som riskerar att ytterligare förvärras i framtiden.

Elevernas skolresultat i kommunen följer en negativ trend där resultaten gradvis försämras och färre elever klarar godkänt i alla ämnen. Detta är särskilt tydligt för pojkar som generellt har lägre betygssnitt än flickor, för läsåret 2021/2022 uppnådde 80,9 procent av flickorna kunskapskraven i samtliga ämnen medan samma siffra för pojkar var 54 procent. Skolpersonalen lyfter dessutom stor frånvaro bland eleverna som en utmaning.

Jämförelse av nyckeltal

I majoriteten av mätningarna för målet ligger kommunen i mitten i jämförelse med andra kommuner. Trenderna för antalet barn inskrivna i förskolan, ungdomar som börjar arbeta eller studera efter slutförd gymnasieutbildning samt andel invånare med eftergymnasial utbildning ökar, vilket är positivt.

Två av nyckeltalen visar dock på negativa trender; antal elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram samt som känner sig trygga i skolan. Trenderna går åt samma håll nationellt och här behövs insatser för att vända utvecklingen. När det kommer till resultatet för antal elever i åk 9 som känner sig trygga ligger kommunen bland de sämsta i landet.

Vad kan Vimmerby utveckla?

> Det finns stor utvecklingspotential för skolverksamheten i Vimmerby kopplat till identifierade utmaningar.

> Verka för att fler ska känna sig trygga i skolan.

> Arbeta för att fler elever blir behöriga till yrkesprogram

Mål 5 – Jämställdhet

5

JÄMSTÄLLDHET

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Relevanta delmål

5.1 Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.

5.2 Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.

5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.

5.C Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer.

Vilken rådighet har kommunen?

Sverige ligger i framkant i arbetet med jämställdhet och placerar sig, tillsammans med övriga nordiska länder, konsekvent högt i internationella jämförelser. Trots det finns det utrymme för förbättring innan jämställdhet uppnåtts i Sverige. Några utmaningar på nationell nivå är bland annat mäns våld mot kvinnor, löne- och hälsoskillnader mellan kvinnor och män, kunskapsskillnader mellan flickor och pojkar och ojämn fördelning av obetalt omsorgs- och hushållsarbete och andel i chefsposition.

I kommunens styrdokument kopplade till jämställdhet finns mål med relevanta förslag på åtgärder för att uppnå målen. Målen är:

- All statistik ska vara uppdelad på kön.
- Kommunens kommunikation ut mot medborgarna ska genomsyras av jämställdhet.
- Fler insatser ska göras för att förebygga mäns våld mot kvinnor.
- Anställda ska veta om hur de ska genomföra sina arbetsuppgifter gentemot medborgarna utifrån ett jämställdhetsperspektiv.
- Anställda ska veta om att jämställdhetsplanen finns och veta om dess mål.

Kommunen har rådighet över hur ekonomiskt bistånd, föreningsbidrag, bidrag till bostadsanpassning och liknande fördelas. I övrigt har kommunen relativt liten rådighet över hur ekonomiska resurser fördelas.

Sett ur ett trygghets- och tillgänglighetsperspektiv har kommunen stor rådighet över hur de offentliga miljöerna skapar likvärdiga förutsättningar för ett fungerande vardagsliv och rörlighet oavsett kön.

Goda exempel i Vimmerby

Kommunen har stor rådighet över löneskillnader utifrån ett arbetsgivarperspektiv. I den årliga uträkningen från Lön hela dagen, ett initiativ från Sveriges Kvinnoorganisationer, ligger kommunen i topp i landet 2022 när det gäller jämlika löner. Kommunen har sedan 2019 arbetat aktivt med jämlika löner, utifrån att se över lönestruktur och införande av en årlig lönekartläggning.

Identifierade utmaningar

Några utmaningar på nationell nivå är bland annat mäns våld mot kvinnor, hälsoskillnader mellan kvinnor och män, kunskapsskillnader mellan flickor och pojkar och ojämn fördelning av obetalt omsorgs- och hushållsarbete och andel i chefsposition.

Det finns en underrepresentation av kvinnor i politiken, både i kommunen och nationellt. Detta medför att politiska beslut i högre grad fattas av män och ett jämställt perspektiv tenderar att gå förlorat. Som politiskt styrd organisation kan könsfördelningen på tjänstesidan motverka detta, men till syvende och sist återstår det faktum att majoriteten av besluten fattas på en politisk nivå.

Jämförelse av nyckeltal

Det är positivt att resultatet för antal män som tar ut tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) i kommunen ligger bland de bättre i landet, och trenden är ökande. Dock är andelen för antalet män som tar ut föräldrapenningdagar i övrigt sämre i kommunen än i jämförelse med andra kommuner.

Gällande kvinnors inkomst i förhållande till mäns är denna lägre i kommunen än i jämförelse med andra kommuner. Trenden tyder även på att kommunen halkar efter i de nationella mätningarna. Däremot finns en positiv trend för hur många heltidsarbetande kommunen har och resultatet för nyckeltalet ligger i övre mitten i jämförelse med andra kommuner.

Vad kan Vimmerby utveckla?

> Arbeta proaktivt för att få in fler kvinnor i politiken.

> Prioritera snöskottning av gång- och cykelvägar framför andra vägar.

> Ta in fokusdialoggrupper bestående av kvinnor och flickor vid planering av det offentliga rummet.

Mål 6 – Rent vatten och sanitet

6 RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Relevanta delmål

6.3 Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och

minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.

6.4 Till 2030 väsentligt effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställa hållbara uttag och en hållbar försörjning med sötvatten för att angripa vattenbristen och väsentligt minska det antal människor som lider av vattenbrist.

6.5 Senast 2030 genomföra en integrerad förvaltning av vattenresurser på alla nivåer, när så är lämpligt genom gränsöverskridande samarbete.

6.6 Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.

Vilken rådighet har kommunen?

När det gäller att leverera säkert och ekonomiskt överkomligt dricksvatten ligger både Sverige och Vimmerby kommun långt fram i ett globalt perspektiv, liksom när det gäller att tillhandahålla sanitet. I vissa delar av Sverige har det dock börjat uppstå vattenbrist, och även i Vimmerby finns det indikationer på detta under varmare perioder. Kommunen arbetar långsiktigt med att skapa ökad robusthet i vattenleveranserna och att säkra råvatten.

Genom uppdraget att leverera dricksvatten och rena avloppsvatten har kommunen stor rådighet över flera delar av målet. Vimmerby kommun har 12 verksamhetsområden som i olika utsträckning omfattar dricksvatten och avlopp, i vissa orter även dagvatten. Kommunen har dock mycket liten rådighet över dricksvattenkvaliteten hos fastigheter utanför det allmänna VA-området (fastigheter med egen brunn). Arbetet pågår kontinuerligt med inventering av enskilda avlopp utanför verksamhetsområdena.

Goda exempel i Vimmerby

Vimmerby kommun, tillsammans med VEMAB, Arla Foods, Åbro Bryggeri, Mercatus Engineering, ADVEN, Region Kalmar län, SGU, Linnéuniversitetet och IUC Kalmar, deltar i projektet Industriell-urban vattensymbios som leds av forskningsinstitutet RISE. Syftet är att minska belastningen på Vimmerbys dricksvattenresurser. Det ska göras genom att hitta cirkulära

lösningar för att återanvända industriellt spillvatten och bygga upp en vattensymbios mellan industrin och samhällssektorn. För att implementera vattensymbios som vattenbesparande åtgärd behöver flera olika aspekter inkluderas för att säkerställa åtgärden förblir hållbar även över tid.

Identifierade utmaningar

Rent vatten och sanitet är en ständig utvecklingsfråga. Utbyggnad och förnyring av VA-nätet kräver stora resurser.

En framtida ökning av torrperioder och skyfall till följd av klimatförändringar ställer högre krav på kommunens verksamheter. Förmågan att fortsatt leverera dricksvatten av god kvalitet vid torka riskerar att minska till följd av lägre grundvattennivåer. Vid skyfall finns det även risk för skador på den redan bebyggda miljön samt en ökad belastning av orenat dagvatten till recipient.

För att säkra en god dricksvattenkvalitet i framtiden behöver befintliga vattenskyddsområden med tillhörande föreskrifter uppdateras och moderniseras.

Idag finns ett resursslöseri när det gäller dricksvatten, det är exempelvis vanligt att privatpersoner låter vattnet rinna under tiden man borstar tänderna. Ett annat resursslöseri är när dricksvatten används för exempelvis bevattning. Även läckande dricksvattentör bidrar till förlust av dricksvatten.

Jämförelse av nyckeltal

När det kommer till nyckeltalen tyder dessa på att kommunen har ett arbete kvar att göra för att uppnå målet. För antalet vattentäkter med vattenskyddsområde samt sjöar och vattendrag med god ekologisk status visar dessa på att kommunen generellt sett ligger i mitten i förhållande till andra kommuner. Den ekologiska statusen visar dock på förbättringar i kommunen, medan trenden för antalet vattentäkter med vattenskyddsområden är oförändrad.

Vad kan Vimmerby utveckla?

> Säkerställ vattenskyddsområden med uppdaterade skyddsföreskrifter för samtliga vattentäkter i kommunen.

> Genomför åtgärder för ökat vattenuttag i Vimmerby stad för att säkerställa tillräcklig dricksvattenproduktion.

> Reservvattenberedskap behövs för kommunens allmänna vattentäkter.

> Arbeta för att minska onödig dricksvattenanvändning hos invånare och verksamheter genom kommunikationsinsatser.

Mål 7 – Hållbar energi för alla

7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

Relevanta delmål

7.1 Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna

energitjänster.

7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

Vilken rådighet har kommunen?

Sverige har goda förutsättningar med en stor andel fossilfri elproduktion och moderna energitjänster. Leveranssäkerheten behöver bibehållas i samband med övergången till mer variabla energikällor som sol och vind. Den största utmaningen nationellt är att ställa om transportsektorn, vilket också är en stor utmaning för Vimmerby.

Kommunen har rådighet genom att planera för och uppmontra till att ställa om den lokala energiproduktionen inom både el- och fjärrvärmenätet för att öka andelen förnybart, samt att producera biogas från bland annat avlopp och matavfall. Kommunen har även direkt rådighet över den egna fordonsflottan och tjänsteresor inom kommunorganisationen, och att planera för mer hållbara transportslag samt påverkansarbete för att möjliggöra för detta.

Identifierade utmaningar

Kommunens främsta utsläpp kommer från jordbruks-, transport- och industrisektorerna. En utmaning kopplat till detta är att det till stora delar inte bara är kommunen som har rådighet över dessa utsläpp och därför krävs stora insatser på samverkan för att uppnå målet.

En annan utmaning rör framtida osäkerhet inom elnätet, där ett ökat energibehov inte matchas av det nuvarande utbudet. Här krävs stora insatser för att snabbt möjliggöra för ökad produktion, men även minskad användning i form av effektivitetsarbete.

Jämförelse av nyckeltal

I kommunen, liksom för hela landet, tillverkas i princip all fjärrvärmeproduktion av förnybara källor. Kommunen ligger långt fram inom området och trenden är även positiv för nyckeltalet. När det kommer till den genomsnittliga tiden för elavbrott i kommunen finns förbättringar att göra, men där har inte enbart kommunen rådighet i frågan. Vimmerby ligger inte

sämst till i landet enligt nyckeltalet, men mer stabilitet i elnätet är såklart viktigt att arbeta för.

När det gäller den totala energianvändningen inom kommunens geografiska område har Vimmerby en relativt hög användning i jämförelse med andra kommuner, vilket bör ligga till grund för förbättringar. Samtidigt ska detta jämföras mot andelen energiintensiva företag i kommunen, som också är en viktig del för utveckling och fortlevnad.

Vad kan Vimmerby utveckla?

> Samverka med näringslivet för att ställa om energiintensiva industrier till mer hållbar energianvändning.

> Arbeta för etableringar av förnybara energislag, exempelvis gällande produktion av sol och vind, genom stärkt marknadsföring.

> Verka för solcellsanläggningar på tak och mark, både på kommunala och privata fastigheter.

> Stötta jordbrukssektorn i sin omställning mot mer hållbar energianvändning genom att utse en jordbruksstrategi.

Mål 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

8

ANSTÄNDIGA
ARBETSVILLKOR
OCH EKONOMISK
TILLVÄXT

Verka för en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Relevanta delmål

8.3 Främja utvecklingsinriktad politik som stödjer produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster.

8.4 Fram till 2030 successivt förbättra den globala resurseffektiviteten i konsumtionen och produktionen samt sträva efter att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring, i enlighet med det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion, med de utvecklade länderna i täten.

8.5 Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inkl ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

8.9 Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

Vilken rådighet har kommunen?

Generellt har Sverige en hög sysselsättning och globalt sett goda löner. Arbetstagarnas rättigheter är jämförelsevis väl skyddade och det finns en stark arbetsmiljölagstiftning. Trots det finns det utmaningar med otrygga anställningsförhållanden, brist på arbetskraft inom vissa sektorer, löneskillnader mellan könen samt ohälsa kopplad till arbete.

Kommunens rådighet är stor över målet i rollen som arbetsgivare och i övrigt finns möjlighet till påverkan vid upphandling. Rådigheten är ganska stor när det gäller att öka sysselsättningen för utsatta grupper genom ansvar för vuxenutbildning, arbetsmarknadsinsatser och uppföljningsansvaret för ungdomar som varken arbetar eller studerar. Över näringslivets utveckling är rådigheten lägre och kommunen kan främst arbeta som möjliggörande, exempelvis genom att skapa goda förutsättningar för företagande och innovation.

Goda exempel i Vimmerby

I SKR:s Öppna Jämförelser Företagsklimat ligger Vimmerby kommun på ett högt NKI (nöjd-kund-index) under senare år. Just miljö- och byggnadsförvaltningen, som delas med Hultsfreds kommun, top-

par sina resultat och har legat på stabila höga nivåer senaste åren. I mätningen får ett urval av alla företag som haft ett ärende inom bland annat brandskydd, bygglov, markupplåtelse eller livsmedelskontroll bedöma kommunens service och bemötande.

Veckovis sker företagsbesök, där representanter från kommunen besöker olika företag. Syftet är att fortsätta bygga relationer, stärka näringslivsdialogen och öka förståelsen för företagandets villkor och hur kommunen kan bidra till fortsatt utveckling.

I kommunen finns en god planberedskap i attraktiva lägen, med god exponering utmed stora och viktiga transportstråk, med mark för näringslivsutveckling.

Identifierade utmaningar

En stor utmaning för kommunen är att bibehålla och nyrekrytera personal. Kompetensförsörjningen, särskilt när det kommer till specialistkompetens, är en utmaning med många bottnar. Här handlar det bland annat om att kunna erbjuda om infrastrukturella förutsättningar, goda boendemiljöer och att vara en arbetsgivare med god arbetsmiljö och arbetsvillkor.

Pandemin och omvärldens omställning till en mer digitaliserad tillvaro har påverkat förutsättningarna på arbetsmarknaden och för näringslivet. En väl fungerande arbetsmarknad och god kompetensförsörjning kommer att vara avgörande för kommunens fortsatta förmåga att utvecklas och att öka innanförskapet.

Jämförelse av nyckeltal

BRP (bruttoregionprodukt) är lägre i kommunen än för snittet i riket, även om trenden är något positiv.

Långtidsarbetslösheten i kommunen ligger under rikssnittet, men nyckeltalet visar ändå att det finns förbättringar att arbeta med. Trenden för kommunen är negativ och viktig att vända. När det gäller andelen unga (16–24 år) som inte arbetar eller studerar visar kommunen på en låg andel och bra värden, även om trenden är något negativ och varierande över tid. Totalt sett är andelen förvärvsarbetande invånare i kommunen över rikssnittet och trenden är positiv.

Vad kan Vimmerby utveckla?

> Utveckla möjligheterna för personalens rörlighet inom kommunorganisationen.

> Erbjud mer attraktiva arbetsvillkor med förmåner och flexibilitet som lockar yngre samt svårnådda personalgrupper.

> Verka för att erbjuda utbildningar för att matcha de lokala arbetsgivarnas behov.

> Fånga upp de grupper och individer som inte hittar in på arbetsmarknaden.

Mål 9 – Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

9

HÅLLBAR INDUSTRI,
INNOVATIONER OCH
INFRASTRUKTUR

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

Relevanta delmål

9.1 Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av

hög kvalitet, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.

9.4 Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dem hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar.

Vilken rådighet har kommunen?

I ett globalt perspektiv har Sverige väl utvecklad infrastruktur och en industri som i många fall satsar på att bli hållbar. Några nationella utmaningarna är att tillvarata digitaliseringens möjligheter och se till att alla har tillgängliga nät, att modernisera och utveckla transportinfrastrukturen, övergång till en cirkulär och biobaserad ekonomi och ökad resurseffektivitet och miljöhänsyn i produktionen. På lokal nivå brottas Vimmerby med liknande utmaningar.

Kommunen har ansvar för mycket infrastruktur för transporter, men är också starkt beroende av de nationella och regionala satsningarna på området för att få ett fungerande system. Här kan kommunen arbeta med påverkansarbete för att förbättra kollektivtrafiken.

Som kommun är Vimmerby industristark, med flera energiintensiva verksamheter. Industrins omställning till mer hållbar kan kommunen på olika sätt påverka eller underlätta, bland annat genom stöttning och samverkan, men i huvudsak sker detta indirekt till exempel genom upphandling av varor och tjänster.

Goda exempel i Vimmerby

Kommunen ligger långt fram när det kommer till digitalisering, exempelvis gällande digitala detaljplaner. Samtliga detaljplaner i kommunen är digitaliserade, vilket underlättar kommande handläggning internt samt ger möjlighet till ökad transparens till externa målgrupper.

Identifierade utmaningar

Eftersom kommunen gränsar till två andra regioner finns det stora utmaningar i att förflytta sig hållbart, både inom kommunens gränser som utanför. Då kommunens invånare är utspridda över en stor del av

kommunytan finns här utmaningar för utbyggnad och utveckling av den tekniska och digitala infrastrukturen samt för hållbara kommunikationslösningar för invånare och transporter. Utanför de starka regionala stråken är möjligheterna för kollektivtrafik undermåliga. Järnvägen är skarpt eftersatt och utgör en viktig transportled för att utveckla de regionala kopplingarna.

Jämförelse av nyckeltal

Trenden i kommunen, samt nationellt, går mot att tillgången till bredband (minst 100 Mbit/s) har ökat väsentligt. De senaste åtta åren (2014–2022) har andelen med tillgång ökat från 16 procent till 75 procent i kommunen, där tillgång avser faktisk anslutning eller omedelbar möjlighet att ansluta. Dock ligger Vimmerby kommun under snittet i riket (90 procent) och här finns ett stort arbete kvar att göra.

Mätningar avseende företagsklimatet (NKI) visar på en positiv trend i kommunen och att Vimmerby hamnar över rikssnittet under senare år, men där resultatet fortfarande kan förbättras.

Sista nyckeltalet för målet mäter hur stor andel av befolkningen som bor i kollektivtrafikhärlägen, vilket innebär inom 500 meter fågelvägen från en trafikerad hållplats (minst en avgång per timme under vardagar). Kommunen hamnar en bra bit under rikssnittet, och enbart 57 procent uppfyller nyckeltalets krav (rikssnittet ligger på 80 procent). Trenden är dessutom oförändrad under de senaste åtta åren, vilket tyder på att utvecklingen går långsamt.

Vad kan Vimmerby utveckla?

> Prioritera bostadsbyggnation i kollektivtrafikhärlägen samt uppmuntra och stötta delningstjänster och innovativa lösningar för hållbara transporter på landsbygderna.

> Planera och bygg trygga och attraktiva gång- och cykelstråk inom tätorter och mellan kommunens orter

> Samverka mer med näringslivet och stötta i den hållbara omställningen.

> Verka för ökad tillgång till bredband i hela kommunen.

> Utveckla möjligheterna för produktion av förnybar energi samt laddinfrastruktur för miljövänligare transporter.

Mål 10 – Minskad ojämlikhet

10 MINSKAD
OJÄMLIKHET

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Relevanta delmål

10.1 Till 2030 successivt uppnå och upprätthålla en inkomstillväxt högre än det nationella genomsnittet för de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst.

10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

10.4 Besluta om politik, särskilt finans-, löne- och socialskyddspolitik, och successivt uppnå ökad jämlikhet.

10.7 Underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, inklusive genom planerad och väl fungerande migrationspolitik.

Vilken rådighet har kommunen?

I relation till andra länder är Sveriges och Vimmerbys förutsättningar goda med fungerande trygghetssystem och relativt låg arbetslöshet. Trots det är klyftorna stora mellan de som har arbete och de som inte har arbete. Utbildningsnivåer påverkar människors möjlighet till ekonomisk utveckling. Den ojämlika hälsan är särskilt tydlig för personer med funktionsnedsättning, hbtq-personer och olika minoritetsgrupper.

Kommunens kärnverksamheter utgör en stor del av människors liv. Det ligger i verksamheternas uppdrag att arbeta med ickediskriminering och de har också stor möjlighet att kompensera för ojämlika livsvillkor i syfte att uppnå ökad jämlikhet.

Kommunen har också stor rådighet över möjligheten för alla människor att delta i politiska och offentliga beslut på lokal nivå. Kommunen har även stor rådighet över diskriminering och osakliga löneskillnader utifrån ett arbetsgivarperspektiv.

Gällande samhällsplaneringen har kommunen rådighet över att planera för ökad jämlikhet i de offentliga rummen. Olika grupper i samhället lever i många fall olika vardagsliv med skilda förutsättningar och förflyttningsmönster. De olika grupperna kan således ha olika behov och intressen vilket ökar behovet av olika individers deltagande i de processer som formar samhällsutvecklingen.

Goda exempel i Vimmerby

Bullerbydagen startade som ett samverkansprojekt mellan Vimarhem, Vimmerby kommun och hyres-

gästföreningen i bostadsområdet Bullerbyn för att belysa den goda grannsamverkan och kulturrikedom som finns i bostadsområdet. Bullerbydagen är en dag för samverkan och glädje där besökarna kan lyssna på musik, kolla på teater, leka, handla, prova på aktiviteter, äta gott, tävla och mycket mer. Evenemanget drar årligen 2000–3000 besökare.

På flera platser i kommunen har Vimmerby kommun, tillsammans med bostadsbolaget och föreningslivet, ordnat med gemensamma odlingsträdgårdar, med syfte att skapa plats för gemenskap och möten, lära känna sina grannar och kunna odla.

Identifierade utmaningar

Covid-19 har inneburit ökad arbetslöshet där vissa branscher varit extra utsatta. Efter detta har det skett en återgång till nivåer före pandemin, men långtidsarbetslösheten ökar och försörjningsstödet ligger på en hög nivå. Det är för tidigt att göra en långsiktig analys av effekterna av pandemin, men risken finns att det är redan utsatta grupper som drabbas först och mest.

Jämförelse av nyckeltal

Tilliten till andra bland kommunens invånare ligger runt rikssnittet, det vill säga att den är varken bra eller dålig. Trendmässigt har det dock skett en försämring, både lokalt och nationellt, där avsaknad av tillit till andra ökat.

Gällande förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga, dvs personer som sökt asyl och fått uppehållstillstånd, deras anhöriga samt kvotflyktingar, är nyckeltalen för kommunen bättre än rikssnittet, och även om trenden är positiv, finns det förbättringsarbete kvar att göra inom området.

Vad kan Vimmerby utveckla?

> Utveckla insatserna för att stärka flerspråkiga elevers möjligheter att lyckas i skolan.

> Arbeta för ökad inkludering i samhällsplanering, exempelvis genom att arbeta med tillgänglighetsfrågor tidigt i planering och lovgivning.

> Minska användandet av fackspråk och säkerställ att klarspråk används i kommunala beslut och informationsutskick.

Mål 11 – Hållbara städer och samhällen

11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Relevanta delmål

11.1 2030 säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder och

grundläggande tjänster samt rusta slumområden.

11.2 Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

11.3 Till 2030 verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av bosättningar i alla länder.

11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

11.7 Senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

11.A Främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden genom att stärka den nationella och regionala utvecklingsplaneringen.

Vilken rådighet har kommunen?

Med kommunalt planmonopol, trafikplanerings- och bostadsförsörjningsansvar och genom att kommunen förvaltar och underhåller allmän platsmark så har kommunen förhållandevis stor rådighet över flera av delmålen. Kommunen har också det övergripande ansvaret för klimatanpassning.

En viktig förutsättning för ett hållbart samhälle är god kollektivtrafik. I detta avseende har kommunen relativt låg rådighet. Detta då kollektivtrafik primärt är en regional ansvarsfråga och ansvar för järnvägsnätet ligger på en statlig nivå.

Vimmerby kommun och dess bolag ansvarar också för samhällets infrastruktur, så som det allmänna vatten- och avloppsnätet inklusive dagvattenhantering, avfallshantering samt el- och fibernät. Kommu-

nen ingår dock i ett större regionalt, som nationellt, perspektiv, när det gäller exempelvis transporter, infrastruktur, regional planering och klimatanpassning.

Goda exempel i Vimmerby

Som ett led i hållbarhetsarbetet inom hemtjänsten har fordon med förbränningsmotor fasats ut och ersatts av miljövänligare alternativ. Totalt finns 32 bilar inom hemtjänsten och flera elcyklar.

Identifierade utmaningar

Befolkningen utgörs alltmer av invånare i icke-arbetsför ålder, det vill säga kommunen har en stor andel åldrande befolkning, vilket är en stor utmaning för att säkerställa servicebehov och en stabil ekonomi.

Klimatets förändringar innebär stora utmaningar för att bibehålla och utveckla en robusthet inom kommunen, där problematik och risker främst är kopplade till långvariga värmeböljor och torka, kraftiga skyfall och fler översvämningar, ökad risk för skogsbränder samt god tillgång till dricksvatten.

Jämförelse av nyckeltal

Den demografiska försörjningskvoten mäter hur stor del av befolkningen som är äldre och yngre än den i arbetsför ålder. För kommunens del är snittet över riket, dvs det är större andel yngre och äldre invånare än andel som är arbetsför i kommunen och trenden är ökande, såväl lokalt som nationellt. Trångboddheten i flerbostadshus i kommunen är lägre än rikets genomsnitt, och trenden är varierande. I Vimmerby kommun är trångboddheten cirka 14 procent.

Gällande utsläpp till luft av kväveoxider i kommunen sker störst utsläpp från transporter, jordbruket samt från el och fjärrvärme. Kommunen ligger för samtliga sektorer under rikssnittet och trenden är att utsläppen gällande kväveoxider minskar. Bryter man ner detta kan vi utläsa att för transportsektorn minskar utsläppen i kommunen, medan gällande el och fjärrvärme samt jordbruk är trenden till och med ökande.

Vad kan Vimmerby utveckla?

> Verka för att fler i arbetsför ålder flyttar hit.

> Verka för omställning i transportsystemet och uppmåna till hållbara transporter samt förnybar energiproduktion och -användning.

> Öka återvinningen av restprodukter och cirkuläriteten i kommunens verksamheter.

> Skapa bilpooler vid kommunens hyresbostäder.

> Arbeta med klimatanpassningsåtgärder och utvecklad grönstruktur som främjar biologisk mångfald samt rekreativ möjligheter.

Mål 12 – Hållbar konsumtion och produktion

12 HÅLLBAR
KONSUMTION OCH
PRODUKTION

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Relevanta delmål

12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.

12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

12.6 Uppmuntra företag, särskilt stora och multinationella företag, att införa hållbara metoder och att integrera hållbarhetsinformation i sin rapporteringscykel.

12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.

12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.

12.B Utveckla och genomföra verktyg för att övervaka hur en hållbar utveckling påverkar en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

Vilken rådighet har kommunen?

Kommunens verksamheter är en stor konsument av varor och tjänster och en stor aktör när det gäller offentlig upphandling, där denna process är central för att nå målet. I kommunens verksamhet används till exempel bygg- och anläggningsmaterial och kemikalier och kommunen ger genom sina aktiviteter upphov till avfall och matsvinn.

Kommunen ansvarar för att samla in och behandla allt hushållsavfall som uppstår. Från och med 2017 har alla villor och fritidshus möjlighet att sortera matavfall. I mindre skala har även verksamheter och flerfamiljshus börjat sortera ut matavfall.

Kommunen har möjlighet att öka andelen ekologiska livsmedel i måltidsproduktionen för att bättre bidra till målet.

Goda exempel i Vimmerby

På Slöjdklubben, som drivs av Kulturskolan, kan barn och unga upptäcka och utforska material och verktyg med förkärlek till naturens material och återbruk. Från slöjdklubben bär man med sig mer än bara slöjdföremål. Det kan vara känslan av att kunna själv, kunskaper om material och dess egenskaper, spännande tekniker och en samhörighet med gruppen.

Identifierade utmaningar

Detta mål har lyfts fram som ett av de mål där Sverige, liksom flera nordiska länder, har den största utmaningen. De höga inkomsterna leder till stor konsumtion. Samhället behöver ställa om från linjär till cirkulär ekonomi vilket är en stor och långsiktig utmaning. Mycket av det som konsumeras i Sverige är producerat i andra länder vilket leder till utsläpp där.

Jämförelse av nyckeltal

Vid jämförelse av insamlat kommunalt avfall hamnar Vimmerby i mitten i förhållande till landets övriga kommuner och trenden är varierande. Detsamma gäller för nyckeltalet för kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning. Generellt brukar kommuner med omfattande turistverksamheter generera betydligt mer hushållsavfall än vad de permanentboende ger upphov till, vilket är en viktig bit att se över och arbeta för att förbättra.

Andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet ligger bland de sämsta i landet, där enbart cirka 20 procent av alla livsmedelsinköp är ekologiska. Trenden har under senare år varit svagt positiv.

Vad kan Vimmerby utveckla?

> Verka för att förbättra sorteringen av avfallet som genereras från turistverksamheter.

> Införa riktlinjer för andel ekologiska livsmedel i den kommunala organisationen.

> Utveckla pågående arbete med att öka andelen avfall som återanvänds eller återvinns istället för att deponeras eller förbrännas.

> Utveckla metoder för att uppmuntra invånare och näringsliv till mer hållbar konsumtion, exempelvis genom att premiera ett hållbart beteende och göra det svårare att vara ohållbar.

> Ta fram en förvaltningsövergripande handlingsplan för giftfri förskola och skola.

> Sträva efter att i högre grad få med hållbarhet som perspektiv i upphandlingar och inköp.

Mål 13 – Bekämpa klimatförändringar

13 BEKÄMPA KLIMAT-FÖRÄNDRINGARNA

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

Relevanta delmål

13.1 Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder.

13.3 Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.

Vilken rådighet har kommunen?

Klimatfrågan är omfattande och påverkar många olika delar av den kommunala verksamheten, där bland annat trafik, byggnation, miljö, avfall och energifrågor knyts samman i klimatfrågan. Målet går dels ut på att bekämpa klimatförändringarna genom minskade utsläpp, dels att anpassa samhället till de förändringar som samhället redan står inför och de som komma skall. Fler och kraftigare skyfall, ökade översvämningsrisker, långvarig torka, ihållande värmeböljor och risker för skogsbränder är exempel på konsekvenser av klimatförändringarna som kan drabba kommunen.

Identifierade utmaningar

Sverige har relativt låga utsläpp om man ser till det geografiska området men vi vet också att vår konsumtion leder till stora utsläpp i andra länder. Det är i detta avseende viktigt att se till helheten och ta ansvar för de totala utsläppen vi orsakar. Klimatförändringarna orsakar obalans i ekosystemen både lokalt och globalt som till exempel leda till stora risker för ökad global migration vilket kommer påverka både Sverige och Vimmerby.

I en landsbygdskommun som Vimmerby är det främst inom transport- och jordbrukssektorerna som utsläppen sker. Här behöver en omställning ske, utan att göra avkall på möjligheterna till förflyttning för boende på landsbygd samt inverkan på utvecklingsmöjligheterna för de areella näringarna.

Att anpassa samhället efter ett förändrat klimat är en utmaning med många bottnar. Här är utmaningen att säkerställa ett politiskt engagemang och uttalat att driva frågan långsiktigt, för även om det initialt kan leda till ökade investeringar kommer kostnaderna bli desto högre vid utebliven anpassning.

Jämförelse av nyckeltal

Gällande utsläpp till luft av växthusgaser i kommu-

nen sker störst utsläpp från jordbruket och transporter och kommunen ligger något över nivån för genomsnittet i riket. Trenden är dock minskande, vilket är positivt, även om det för enskilda sektorer (exempelvis jordbruket) är oförändrade mängder utsläpp.

Andelen miljöbilar i kommunorganisationen ligger under rikssnittet, även om andelen har fördubblats under 10 år (2009 till 2020 har andelen ökat från cirka 20 procent till cirka 40 procent). Siffrorna är sämre för andelen miljöbilar i kommunens geografiska område, där enbart cirka 13 procent utgjordes av miljöbilar år 2020. Andelen fossiloberoende fordon i kommunorganisationen ligger något under rikssnittet och cirka 60 procent av kommunens fordon är av denna typ, vilket har ökat de senaste åren. Gällande fossiloberoende fordon i det geografiska området är andelen under rikssnittet och låg på cirka 14 procent år 2022. Invånarna i kommunen kör i genomsnitt längre varje år än rikssnittet och trenden är oförändrad sedan tidigt 2000-tal.

Vad kan Vimmerby utveckla?

> Prioritera arbetet med klimatanpassning genom att utveckla en förvaltningsöverskridande projektgrupp med en utsedd projektledare för arbetet. Säkerställ det politiska engagemanget och mandatet hos projektgruppen.

> Ta fram olika typer av klimatanpassningsåtgärder som utgår från att vara analyserande, styrande, informativa samt tekniska eller ekosystembaserade.

> Utveckla informationsinsatser gentemot allmänheten gällande förväntade klimatrisker och stötta invånare, mark- och fastighetsägare i anpassningen.

> Prioritera en omställning i hur individer förflyttar sig, från ett stort bilberoende till ökad förflyttning genom gång, cykel och kollektivtrafik.

> Stötta jordbrukssektorn i klimatomställningen, där gödsel, djurs matsmältning, kalkning av åkermark samt indirekta utsläpp från brukad mark alla bidrar till utsläppen.

Mål 14 – Hav och marina resurser

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för hållbar utveckling.

Relevanta delmål

14.1 Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.

rad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.

Vilken rådighet har kommunen?

Som inlandskommun har kommunen begränsad rådighet att påverka de direkta utsläppen i havet, men då allt förr eller senare mynnar ut i haven är den indirekta påverkan minst lika viktig. Utbyggnad av VA-systemet, miljötillsyn av avloppsrening och avfallshantering är viktiga åtgärder för förebyggande och minskning av utsläpp till vatten. Genom att förebygga lokala landbaserade utsläpp samt genomföra tillsynsarbete inom vatten och avlopp kan kommunen bidra till målet.

Kommunen har rådighet att säkerställa en hållbar dagvattenhantering genom de kommunala verksamhetsområdena och detaljplaneläggning utanför VA-verksamhetsområdena. Hållbar dagvattenhantering, både via anlagda dagvattenanläggningar, öppna dagvattenlösningar och minskad andel hårdgjord yta, bidrar till bättre rening och fördröjning av vattnet innan det når havet.

Goda exempel i Vimmerby

Tack vare kommunens reningsverk minskas belastningen på vattendrag, sjöar och ut till havet och man har även nyligen investerat i kväverening på reningsverket i Vimmerby.

Identifierade utmaningar

I och med pågående klimatförändringar finns stora risker som kan inverka möjligheterna till att uppnå målet. Bland annat påverkas dagvattenhanteringen och möjligheterna för en god sådan av ökade skyfall och översvämningsrisker. Minskade grundvattennivåer medför också osäkerheter, bland annat i form av att säkerställa naturliga flöden samt god dricksvattenförsörjning.

En utmaning för målet i sig är att det krävs stor samverkan, både lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Eftersom vattenflöden, avrinningsområden och våtmarker sträcker sig utanför kommunens gränser är det viktigt att arbeta tillsammans och säkerställa rättvis ansvarsfördelning.

Jämförelse av nyckeltal

Nyckeltal saknas för målet.

Vad kan Vimmerby utveckla?

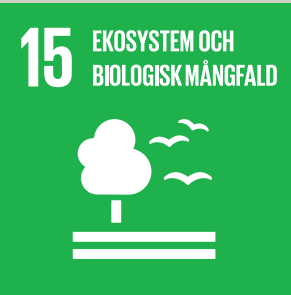
> Säkerställa att de kommunala verksamheternas måltider innehåller hållbarcertifierade livsmedel, exempelvis när det kommer till fisk.

> Planera samhället för ökat lokalt omhändertagande av dagvatten.

> Verka för ökad anläggning av våtmarksområde, exempelvis genom fler LONA-projekt.

> Utveckla samverkan och ansvarsfördelningen med angränsande kommuner och regioner kring vattenfrågorna.

Mål 15 – Ekosystem och biologisk mångfald

För ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Relevanta delmål

15.1 Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser

15.2 Till 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen, återställa utarmade skogar och kraftigt öka nybeskogningen och återbeskogningen i hela världen.

15.5 Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.

15.9 Senast 2020 integrera ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, strategier för fattigdomsminskning samt räknenskaper.

Vilken rådighet har kommunen?

Kommunen är en stor markägare och har möjlighet att påverka hur närmiljön skyddas. Vid utbyggnad av exempelvis bostads- och verksamhetsområden har kommunen en stor rådighet över att planera för vilka områden som lämpar sig bäst samt att säkerställa att befintliga värden i så stor utsträckning skyddas och bevaras eller som sämst kompenseras för.

Identifierade utmaningar

Ett långsiktigt bevarande och nyttjande av ekosystemen med dess biologiska mångfald är en utmaning för Sverige. Det finns också en pågående förlust av biologisk mångfald och ett ökat hot från främmande arter. Skogsbruket är en stor näring lokalt, vilket medför att ett hållbart skogsbruk är viktigt att eftersträva.

Att bevara, återställa och använda ekosystem hållbart är en utmaning i takt med utbyggnad av kommunen. Några viktiga fokusområden för arbetet är att bibehålla grön infrastruktur genom en variation av naturtyper, med naturmiljöer av tillräcklig storlek och kvalitet samt kontaktytor/strukturer mellan naturområden. Det är viktigt att kommunen arbetar strukturerat genom att upprätta planer och tillvägagångssätt för dessa i strategiska dokument och riktlinjer.

Jämförelse av nyckeltal

För det globala målet finns ett nyckeltal, vilket avser den totala andelen skyddad natur – exempelvis nationalpark, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområde. Gällande nyckeltalet är Vimmerby bland de sämsta i landet, med enbart 0,2 procent skyddad areal av kommunens totala yta. Rikssnittet ligger på 11,5 procent.

Vad kan Vimmerby utveckla?

> Verka för att skydda fler naturområden i kommunen.

> Fortsätt att utveckla möjligheterna att återföra aska från fjärrvärmens till skogsbruket och slam från reningsverket till jordbruket.

> Ta fram en grönplan som säkerställer grönstrukturens bevarande och utveckling i kommunens tätorter och leder till ökad biologisk mångfald i kommunen.

> Uppmuntra till åtgärder som främjar den biologiska mångfalden i samband med efterbehandling av tärter.

Mål 16 – Fredliga och inkluderande samhällen

16 FREDLIGA OCH
INKLUDERANDE
SAMHÄLLEN

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla

nivåer.

Relevanta delmål

16.1 Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.

16.2 Eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.

16.6 Bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

16.7 Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.

Vilken rådighet har kommunen?

Upplevelsen av trygghet är grundläggande för att lokalsamhället ska fungera och utvecklas på ett hållbart sätt. Trygga och välmående människor bidrar till positiva möten och ett gott samhällsklimat.

Kommunens roll är att bidra till trygga livsmiljöer, erbjuda god omsorg, bra skola, stöd vid behov samt arbeta förebyggande och ha beredskap för krishantering. På lokal nivå har kommunen stor rådighet över att skapa delaktighet och inflytande för såväl medarbetare som invånare och säkerställa transparenta institutioner och god informationstillgång. Som kommun har Vimmerby även stor rådighet över det trygghetsfrämjande arbetet som ofta har en brottsförebyggande effekt.

Goda exempel i Vimmerby

Under 2022 inleddes satsningen med att ha anställda ungdomsambassadörer i kommunen. Dessa arbetar extra vid sidan av sin gymnasieutbildning, cirka fyra timmar i veckan, med olika projekt som syftar till att öka ungdomsinflytandet och stärka dialogen mellan ungdomar och politiker. Genom ambassadörerna kan kommunen få in synpunkter, men också ge unga kunskap kring hur de kan ha kontakt och påverka politiken.

I tidigt skede för arbetet med ny översiktsplan genomfördes en dialogtour till samtliga orter i kommunen, för att låta invånare tidigt ge sin syn på kommande strategiska vägval. Totalt nåddes över 800 invånare, där merparten bestod av barn och

unga tack vare deltagandet från skolor. Dialogerna har breddat underlaget för översiktsplanen och även följts av en kartläggning kring förbättringsåtgärder inom kommunens olika verksamheter.

Identifierade utmaningar

Sverige och Vimmerby är utifrån ett globalt perspektiv ett fredligt samhälle med väl fungerande institutioner, låg korruption och hög mellanmännisklig tillit. Det innebär dock inte att utmaningar helt saknas, då bland annat den mellanmänniskliga tilliten minskar, den upplevda otryggheten ökar samt den psykiska ohälsan ökar i alla åldrar.

Vimmerby kommun står likt övriga Sverige även inför utmaningar när det gäller minskad tillit gentemot olika offentliga institutioner, ökad polarisering mellan grupper i samhället samt minskad delaktighet i samhället. Det oroliga säkerhetsläget i Europa har inverkan på den lokala situationen och är av hög prioritet att följa och möta.

Jämförelse av nyckeltal

Andelen invånare som avstår från att gå ut ensam ligger för kommunen under rikssnittet på 28 procent. För kommunen är siffran 23 procent. Dock är trenden negativ, det vill säga andelen som avstår från att gå ut ensam ökar. Antalet anmälda våldsbrott hamnar däremot under snittet i landet (765 våldsbrott anmäldes i kommunen 2022), men här är trenden varierande och har ökat sedan sent 90-tal.

Gällande valdeltagandet i det senaste kommunalvalet ligger Vimmerby något bättre till än i jämförelse med övriga kommuner. Trenden är oförändrad de senaste åtta åren. Andelen förstagsängsliga som röstade i senaste kommunfullmäktigevalet ligger precis i linje med rikets genomsnitt och har ökat sedan 2006.

Vad kan Vimmerby utveckla?

> Samverkan mellan olika verksamheter i det brottsförebyggande arbetet.

> Planera för trygga och inkluderande offentliga miljöer i samtliga tätorter, där platser bidrar och uppmuntrar till möten mellan människor, säkerställer faktisk trygghet vid förflyttning och vistelse och stärker känslan av välbefinnande.

> Följa upp elevers och vårdnadshavares möjlighet till delaktighet och inflytande och utifrån det vid behov genomföra insatser för att öka denna.

Mål 17 – Genomförande och globalt partnerskap

17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP

Stärka genomförande-medlen och revitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

Relevanta delmål

17.14 Föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling.

17.17 Uppmuntra och främja effektiva offentliga och offentlig-privata partnerskap samt partnerskap inom det civila samhället vilka bygger på erfarenheterna från andra partnerskap och deras finansieringsstrategier.

Vilken rådighet har kommunen?

Mål 17 handlar om det globala genomförandet av agendan och är i stora delar inriktat på internationellt samarbete och att lyfta de minst utvecklade länderna. Eftersom samverkan med andra är själva kärnan i de delmål som handlar om samarbete och partnerskap, har kommunen inte full rådighet för att nå målet. På regional och mellankommunal nivå finns i Vimmerby flera olika samarbeten och samverkan, som stärker kommunens arbete och bidrar till möjligheter att växla upp i viktiga frågor. Samverkan, partnerskap och gemensam finansiering är nödvändiga verktyg för att använda våra begränsade resurser på bästa sätt. Det gäller även utveckling och spridning av kunskap och för att hantera komplexa samhällsutmaningar.

Goda exempel i Vimmerby

Vimmerby Tillsammans är ett initiativ av Företagarna Vimmerby, Vimmerby Handel, Vimmerby Fastighetsklubb, Vimmerby Turistbyrå och Vimmerby kommun, där samtliga aktörer jobbar tillsammans för hela Vimmerby kommun. Initiativet uppstod under pandemin som ett verktyg för att uppnå bättre samverkan och utveckla kommunen utifrån ett bredare perspektiv.

Identifierade utmaningar

Hållbar utveckling kräver gemensamma lösningar. Effektiva offentliga och offentlig-privata partnerskap samt partnerskap inom det civila samhället ger bättre förutsättningar för att hantera de komplexa utmaningar som världen och Vimmerby kommun står inför.

Samverkan tar tid, resurser och kräver uthållighet från alla parter. Till detta kan även poängteras att en utmaning i arbetet med hållbar utveckling är just en acceptans för att det initialt kan leda till ökade kostnader, men som på längre sikt leder till hållbara investeringar och minskade utgifter. I tider av oro och lågkonjunktur är detta perspektiv extra svårt att prioritera, men ack så viktigt för framtida utveckling.

Ett mer polariserat samhälle politiskt innebär även utmaningar för att föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling. Hållbar utveckling i sig är en komplex utmaning, där det inte finns ett fördefinierat och ensidigt svar på frågan. Vikten av att se långsiktigt, tänka annorlunda och våga göra svåra prioriteringar som inte alltid uppskattas initialt av den breda massan är något som det politiska systemet behöver utvecklas inom.

Jämförelse av nyckeltal

Nyckeltal saknas för målet.

Vad kan Vimmerby utveckla?

- > Identifiera fler samverkansområden och -aktörer inom områden där kommunen ensam inte har rådighet.
- > Delta i nätverk där erfarenhetsutbyten och transparens främjas.
- > Utveckla metoder för att med större långsiktighet kunna möta pågående och kommande utmaningar.

Fortsatt arbete för hållbar utveckling

Det är viktigt för kommunen att i fortsatt arbete med Agenda 2030 genomföra en konsekvensanalys som ger information om vilka mål kommunen särskilt bör fokusera på och vilka effekter som ska uppnås både i ett kortare och ett längre perspektiv. När väl analysen är klar och kommunen har fastställt vilka mål man ska fokusera på, gäller det att få genomslag i hela organisationen.

Rekommenderad uppföljning av kartläggningen

En uppföljning av kartläggningen bör genomföras kontinuerligt. Detta för att nya förutsättningar kan uppstå som inte låg till grund för denna kartläggning, men även i takt med att kommunens arbete med föreslagna åtgärder går framåt behöver uppdateringar tillkomma.

Kartläggningens reservationer och avgränsningar

Kartläggningen ämnar inte ge en heltäckande bild av samtliga goda exempel som finns i kommunen, alla identifierade utmaningar eller vara uttömmande inom området för vilka åtgärder som bör vidtas för att utveckla kommunens arbete med Agenda 2030.

Det är viktigt att se på kartläggningen som en vägledande del i en helhet, där det finns fler vägar framåt. Kartläggningen bör med fördel kompletteras och uppdateras allt eftersom kommunens arbete med Agenda 2030 fortlöper.

Vimmerby
kommun

AGENDA 2030 - Globala målen för hållbar utveckling

År 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030 som inrymmer de 17 Globala målen för hållbar utveckling. RKA visar här ett urval av nyckeltal som stöd för kommuners och regioners genomförande av Agenda 2030.

Mål 1 Ingen fattigdom

Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär bl.a. även brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet.

		2018	2019	2020	2021	2022
Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)		7.3	6.8	6.9	5.6	
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen		0.70	0.68	0.73	0.64	

Mål 2 Ingen hunger

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.

		2018	2019	2020	2021	2022
> Invånare med fetma, andel (%)		17		18	18	17
Ekologiskt odlad åkermark, andel (%)		12.7	14.7	14.4	16.8	

Mål 3 Hälsa och välbefinnande

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

		2018	2019	2020	2021	2022
> Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)		68		68	68	65
Medellivslängd kvinnor, år		84.0	84.4	84.5	84.9	
Medellivslängd män, år		79.5	80.0	80.9	81.0	
Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)				85.0	85.0	83.0
Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal/100 000 inv		2 672	2 684	2 615	2 658	
Antibiotikaförsäljning, recept/1000 inv		261.6	267.7	228.9	232.0	

Mål 4 God utbildning för alla

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

		2018	2019	2020	2021	2022
> Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)		87.7	86.5	83.9	84.2	
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)		76.0	87.2	87.7	93.4	83.1
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%) (-2021)		82.8		81.3	74.0	
> Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)		71.4	73.7	69.4	68.8	70.3
> Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%)		85.3	76.8	81.1		

		2018	2019	2020	2021	2022
> Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	 	26.9	27.4	27.7	27.9	

Mål 5 Jämställdhet

Uppnä jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

		2018	2019	2020	2021	2022
> Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%)	 	61	68	70	73	
Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	 	28.2	31.3	26.9	28.0	27.3
Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	 	36.8	37.8	40.6	40.9	40.9
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	 	76.8	76.6	77.4	76.3	

Mål 6 Rent vatten och sanitet

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

		2018	2019	2020	2021	2022
Vattentäkter med vattenskyddsområde, andel (%)	 	58.3	-	61.5	61.5	
Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	 	57.9	57.9	57.9	57.9	
Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	 	22.0	22.0	22.0	22.0	
Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	 	100.0	100.0	100.0	100.0	

Mål 7 Hållbar energi för alla

Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

		2018	2019	2020	2021	2022
Elavbrott, genomsnittlig avbrottsid per kund (SAIDI), minuter/kund	 	118	180	113	114	
Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	 	100.0	99.8	100.0		
> Slut användning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	 	43	47	48	45	

Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

		2018	2019	2020	2021	2022
> Bruttoregionprodukt, kommun (BRP), 1000 kr/invånare	 	401.7	392.2	382.0		
Invånare 17-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	 	6.3	6.7	8.4		
Långtidsarbetslöshet 25-64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.	 	4.4	4.0	3.9	3.4	2.7
Förvärsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)	 	82.3	83.9	82.9	84.2	

Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

		2018	2019	2020	2021	2022

		2018	2019	2020	2021	2022
> Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%) Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI		72	76	74	78	
> Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)		59.8	59.9	57.0		

Mål 10 Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

		2018	2019	2020	2021	2022
> Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)		29		28	28	27
Förvärsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)		50.5	66.1	58.5	63.7	
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)		67	69	79	-	71

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

		2018	2019	2020	2021	2022
Demografisk försörjningskvot		0.88	0.89	0.90	0.91	0.92
> Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)		20.0	17.7	16.3	15.2	
> Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/inv		18.8	18.2	16.5		
> Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg		296 263	284 588	258 004		
> Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg/inv		2.43	2.40	2.24		
> Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg		38 283	37 518	35 157		

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

		2018	2019	2020	2021	2022
> Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)		449	451	464	486	
Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)		36	37	38	36	
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)		20	20	19	18	

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

		2018	2019	2020	2021	2022
> Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv.		6.82	6.79	6.06		
> Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv		107 578	106 283	95 050		
Miljöbilar i kommunorganisationen, andel (%) (-2020)		23.6	25.7	39.3		
Miljöbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området, (%) (-2020)		11.8	11.4	12.8		
Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)				9.4	12.4	

	2018	2019	2020	2021	2022
> Fossilberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%) Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	853.0	838.6	759.8	758.3	

Mål 14 Hav och marina resurser

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling.

	2018	2019	2020	2021	2022
Nyckeltal för mål 14 saknas för kommuner.					

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

	2018	2019	2020	2021	2022
> Skyddad natur totalt, andel (%)	0.2	0.2	0.2	0.2	

Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

	2018	2019	2020	2021	2022
> Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	22		23	22	23
Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	698	882	785	610	
Förstagångsväljare som röstade i senaste kommunfullmäktigevalet, andel (%)	80	80	80	80	
Verksamhetens resultat kommun, andel (%) av skatter och statsbidrag		-1.5	1.8	1.7	1.6

Mål 17 Genomförande och globalt partnerskap

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

	2018	2019	2020	2021	2022
Nyckeltal för Mål 17 saknas i urvalet					

Guide till tabeller och diagram

Färgerna rött, gult och grönt för att visa hur ett resultat ligger till jämfört med andra. För varje nyckeltal rangordnas alla kommuner/regioner efter sina resultat, och de bästa resultaten får grön färg, de sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg. Saknas data på något nyckeltal visas det med grå färg. Tänk på att färgsättningen visar om resultatet är bra eller dåligt i jämförelse med andra.

 Trend

 Jämförelse

 Enhetsjämförelse

 Komponentdata

- Bortfall

. Ej tillämplig

.. Sekretess

 25%

 50%

 25%

 Ingen data

